

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

7. března 2013*

„Životní prostředí — Odpady — Nebezpečné odpady — Směrnice 2008/98/ES — Staré sloupy telefonního vedení, které byly ošetřeny roztoky CCA (měď, chrom a arzen) — Registrace, hodnocení a povolování chemických látek — Nařízení (ES) č. 1907/2006 (nařízení REACH) — Výčet způsobů použití ošetřeného dřeva obsažený v příloze XVII nařízení REACH — Staré sloupy telefonního vedení, které byly použity jako konstrukce při stavbě chodníků“

Ve věci C-358/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Korkein hallinto-oikeus (Finsko) ze dne 6. července 2011, došlým Soudnímu dvoru dne 8. července 2011, v řízení

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue

proti

Lapin luonnonsuojelupiiri ry,

za přítomnosti:

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předsedkyně senátu, G. Arestis, J.-C. Bonichot (zpravodaj), A. Arabadžev a J. L. da Cruz Vilaça, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Lapin elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue A. Sipilä, asianajaja,
- za Lapin luonnonsuojelupiiri ry S. Hänninen, předsedkyně tohoto sdružení, a T. Pasma, tajemnicí tohoto sdružení,

* Jednací jazyk: finština.

- za finskou vládu M. Pere, jako zmocněnkyní,
- za rakouskou vládu A. Poschem, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi I. Koskinenem a A. Marghelisem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 13. prosince 2012,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic (Úř. věst. L 312, s. 3) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. L 396, s. 1, a – opravné znění – Úř. věst 2007, L. 136, s. 3), ve znění vyplývajícím z nařízení Komise (ES) č. 552/2009 ze dne 22. června 2009 (Úř. věst. L 164, s. 7, dále jen „nařízení REACH“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri – vastualue (Laponský ústřední orgán pro živnost, dopravu a životní prostředí, oblast působnosti „doprava a infrastruktura“, dále jen „liikenne ja infrastruktuuri -vastualue“) a Lapin luonnonsuojelupiiri ry (laponské oblastní sdružení na ochranu přírody, dále jen „Lapin luonnonsuojelupiiri“) ohledně provádění rekonstrukčních prací na stezce sestávající z chodníků, jejichž základ je tvořen starými dřevěnými sloupy telefonního vedení, které byly ošetřeny roztokem „CCA“ (měď, chrom a arzen, dále jen „roztok CCA“).

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2008/98

- 3 Článek 3 směrnice 2008/98 stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

- 1) ‚odpadem‘ jakákoli látka nebo předmět, kterých se držitel zbavuje nebo má v úmyslu se zbavit nebo se od něho požaduje, aby se jich zbavil;
- 2) ‚nebezpečným odpadem‘ odpad, který vykazuje jednu nebo více nebezpečných vlastností uvedených v příloze III;

[...]

- 13) ‚opětovným použitím‘ jakýkoliv postup, kterým jsou výrobky nebo jejich části, které nejsou odpadem, znovu použity pro tentýž účel, pro který byly původně určeny;

[...]

15) ‚využitím‘ jakákoli činnost, jejímž hlavním výsledkem je, že odpad slouží užitečnému účelu tím, že nahradí jiné materiály, které by jinak byly použity ke konkrétnímu účelu, nebo jejímž výsledkem je, že je odpad upraven k tomuto konkrétnímu účelu, a to v daném zařízení nebo v širším hospodářství. V příloze II je uveden nevyčerpávající seznam způsobů využití;

[...]“

4 Článek 6 směrnice 2008/98, nadepsaný „Stav, kdy odpad přestává být odpadem“, stanoví:

„1. Některé zvláštní druhy odpadu přestávají být odpadem ve smyslu čl. 3 bodu 1, pokud byly předmětem některého způsobu využití, včetně recyklace, a splňují zvláštní kritéria, která budou vypracována v souladu s těmito podmínkami:

- a) látka nebo předmět se běžně využívají ke konkrétním účelům;
- b) pro tuto látku nebo tento předmět existuje trh nebo poptávka;
- c) látka nebo předmět splňují technické požadavky pro konkrétní účely a vyhovují stávajícím právním předpisům a normám použitelným na výrobky; a
- d) využití látky nebo předmětu nepovede k celkovým nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo lidské zdraví.

Kritéria zahrnují podle potřeby limitní hodnoty pro znečišťující látky a zohledňují jakékoli možné nepříznivé dopady látky nebo předmětu na životní prostředí.

2. Opatření, jež mají za účel změnit jiné než podstatné prvky této směrnice jejím doplněním, která se týkají přijetí kritérií uvedených v odstavci 1 a kterými se vymezuje odpad, na něž se tato kritéria použijí, se přijímají regulativním postupem s kontrolou podle čl. 39 odst. 2. Měla by být zvážena zvláštní kritéria pro určení, kdy odpad přestává být odpadem, mj. alespoň pro kamenivo, papír, sklo, kovy, pneumatiky a textil.

[...]

4. Pokud nebyla kritéria stanovena na úrovni Společenství postupem uvedeným v odstavci 1 a 2, mohou členské státy v jednotlivých případech rozhodnout, zda určitý odpad přestal být odpadem, s přihlédnutím k platné judikatuře. [...]“

5 Článek 7 téže směrnice, nadepsaný „Seznam odpadů“, v odstavci 1 stanoví:

„Opatření, jež mají za účel změnit jiné než podstatné prvky této směrnice, týkající se aktualizace seznamu odpadů stanoveného rozhodnutím 2000/532/ES, se přijímají regulativním postupem s kontrolou podle čl. 39 odst. 2. Seznam odpadů zahrnuje nebezpečný odpad a zohledňuje původ a složení odpadu a případně limitní hodnoty koncentrací nebezpečných látek. Seznam odpadů je závazný, pokud jde o určení odpadu, který je považován za nebezpečný. Zařazení látky nebo předmětu na seznam neznámá, že jde o odpad za všech okolností. Látka nebo předmět jsou považovány za odpad, pouze pokud je splněna definice čl. 3 bodu 1.“

6 Článek 13 směrnice 2008/98 uvádí:

„Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění nakládání s odpady způsobem, který neohrožuje lidské zdraví a nepoškozuje životní prostředí [...]“

- 7 Článek 17 směrnice 2008/98, nadepsaný „Kontrola nebezpečného odpadu“, stanoví:

„Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby produkce, sběr a přeprava nebezpečných odpadů i jejich skladování a zpracování byly prováděny za podmínek poskytujících ochranu životnímu prostředí a lidskému zdraví za účelem souladu s ustanoveními článku 13, včetně opatření k zajištění výsledovatelnosti jakýchkoli nebezpečných odpadů od produkce až do místa jejich konečného určení a jejich kontroly s cílem splnit požadavky článků 35 a 36.“

Nařízení REACH

- 8 Článek 1 odst. 1 nařízení REACH stanoví:

„Účelem tohoto nařízení je zajistit vysokou úroveň ochrany lidského zdraví a životního prostředí, včetně podpory alternativních metod hodnocení rizik látek, a volný pohyb látek na vnitřním trhu za současného zvýšení konkurenceschopnosti a inovace.“

- 9 Článek 2 odst. 2 nařízení REACH stanoví:

„Látkou, směsí ani předmětem ve smyslu článku 3 tohoto nařízení není odpad, jak je vymezen směrnicí [2008/98].“

- 10 Článek 3 nařízení REACH obsahuje v bodech 1 až 3 následující definice:

„1) ‚látkou‘ chemický prvek a jeho sloučeniny v přírodním stavu nebo získané výrobním procesem, včetně všech přídatných látek nutných k uchování jeho stability a všech nečistot vznikajících v použitém procesu, avšak s vyloučením všech rozpouštědel, která lze oddělit bez ovlivnění stability látky nebo změny jejího složení;

2) ‚směsí‘ směs nebo roztok složený ze dvou nebo více látek;

3) ‚předmětem‘ věc, která během výroby získává určitý tvar, povrch nebo vzhled určující její funkci ve větší míře než její chemické složení“.

- 11 V hlavě VIII tohoto nařízení, nadepsané „Omezení výroby, uvádění na trh a používání některých nebezpečných látek, směsí a předmětů“, v kapitole 1, nadepsané „Obecné otázky“, se nachází čl. 67 odst. 1 a 3 nařízení REACH, jenž stanoví:

„1. Látka samotná nebo obsažená v směsi nebo v předmětu, pro kterou příloha XVII obsahuje omezení, se nesmí vyrábět, uvádět na trh ani používat, pokud nesplňuje podmínky tohoto omezení.
[...]

[...]

3. Členský stát může do 1. června 2013 ponechat v platnosti veškerá stávající a přísnější omezení týkající se přílohy XVII, která se vztahují na výrobu, uvádění na trh nebo použití látky, pokud tato omezení oznámil v souladu se Smlouvou. Komise vytvoří a zveřejní seznam těchto omezení do 1. června 2009.“

12 Článek 68 nařízení REACH zní:

„1. Existuje-li nepřijatelné riziko pro lidské zdraví nebo životní prostředí plynoucí z výroby nebo použití látek nebo jejich uvedení na trh, jímž je nutné se zabývat na úrovni celého Společenství, příloha XVII se změní postupem podle čl. 133 odst. 4 přijetím nových omezení nebo změnou stávajících omezení [...].

[...]

2. Pro látky samotné nebo obsažené ve směsi nebo v předmětu, které splňují kritéria pro klasifikaci v třídách nebezpečnosti ‚karcinogenita‘, ‚mutagenita v zárodečných buňkách‘ nebo ‚toxicita pro reprodukci‘, kategorie 1A nebo 1B, které by spotřebitelé mohli používat a pro které Komise navrhla omezení spotřebitelského použití, se příloha XVII změní postupem podle čl. 133 odst. 4. Články 69 až 73 se nepoužijí.“

13 Článek 69 téhož nařízení stanoví, že má-li Komise nebo členský stát za to, že výroba, uvedení na trh nebo použití látky samotné nebo obsažené ve směsi nebo v předmětu představuje riziko pro lidské zdraví nebo životní prostředí, které není náležitě kontrolováno a jímž je nutné se zabývat na úrovni Společenství nad rámec již přijatých opatření, zahájí postup vypracování nových omezení.

14 Článek 128 nařízení REACH stanoví:

„1. S výhradou odstavce 2 nesmějí členské státy zakázat ani omezovat výrobu, dovoz, uvedení na trh nebo použití látky samotné nebo obsažené ve směsi nebo v předmětu, která spadá do oblasti působnosti tohoto nařízení a je v souladu s tímto nařízením a případně s právními akty Společenství přijatými k jeho provedení, ani takové výrobě, dovozu, uvedení na trh nebo použití bránit.

2. Nic v tomto nařízení nebrání členským státům, aby zachovaly nebo stanovily vnitrostátní pravidla na ochranu pracovníků, lidského zdraví a životního prostředí použitelná v případech, kdy toto nařízení neharmonizuje požadavky na výrobu, uvádění na trh nebo používání.“

15 Článek 129 odst. 1 téhož nařízení stanoví:

„Má-li členský stát oprávněné důvody domnívat se, že je nutné přijmout naléhavá opatření na ochranu lidského zdraví nebo životního prostředí v souvislosti s látkou samotnou nebo obsaženou ve směsi nebo v předmětu, ačkoli jsou splněny požadavky tohoto nařízení, může přijmout vhodná prozatímní opatření. [...].“

16 Příloha XVII nařízení REACH, nadepsaná „Omezení výroby, uvádění na trh a používání některých nebezpečných látek, směsí a předmětů“, ve sloupci 1 obsahuje bod 19 týkající se „sloučenin arzenů“. Omezení týkající se těchto sloučenin byla převzata ze směrnice Rady 76/769/EHS ze dne 27. července 1976 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se omezení uvádění na trh a používání některých nebezpečných látek a přípravků (Úř. věst. L 262, s. 201; Zvl. vyd. 13/03, s. 317).

17 Ohledně sloučenin arzenů stanoví příloha XVII v témže bodě 19 ve sloupci 2 týkajícím se „omezujících podmínek“ následující:

„[...]

3. Nesmí se používat při konzervaci dřeva. Dále se dřevo takto ošetřené nesmí uvádět na trh.

4. Odchylně od odstavce 3:
- a) Pokud jde o látky a směsi používané při konzervaci dřeva: mohou se použít pouze pro impregnaci dřeva v průmyslových zařízeních za použití vakua nebo pod tlakem, a to ve formě roztoků anorganických sloučenin mědi, chromu, arsenu (CCA), typ C, a pokud jsou povoleny podle čl. 5 odst. 1 směrnice 98/8/ES. Takto ošetřené dřevo se nesmí uvádět na trh, dokud není ukončena fixace konzervačního přípravku.
- b) Pokud jde o dřevo ošetřené roztoky CCA v souladu s písmenem a), může se toto dřevo uvádět na trh pro odborné a průmyslové použití, pokud se pro zajištění bezpečnosti lidí a zvířat požaduje neporušenost struktury dřeva a styk kůže široké veřejnosti se dřevem je po dobu životnosti dřeva nepravděpodobný, a to:
- jako stavební dřevo ve veřejných a zemědělských budovách, v kancelářských budovách a v průmyslových stavbách
 - v mostech a mostních konstrukcích,
 - ..]
 - jako sloupy elektrického a telekomunikačního vedení,
 - ..]
- d) Ošetřené dřevo uvedené v písmenu a) se nesmí používat:
- v obytných nebo soukromých stavbách určených k jakémukoli účelu,
 - při jakémkoli použití, kdy existuje riziko opakovaného styku s kůží,
 - ..]
5. Dřevo ošetřené sloučeninami arsenu používané ve Společenství před 30. zářím 2007 nebo uvedené na trh podle odstavce 4 může být ponecháno na místě a být nadále používáno do konce životnosti.
6. Dřevo ošetřené roztoky CCA, typ C, používané ve Společenství před 30. zářím 2007 nebo uvedené na trh podle odstavce 4:
- lze použít nebo opětovně využít za podmínek pro jeho použití uvedených v odst. 4 písm. b), c) a d),
 - lze uvést na trh za podmínek pro jeho použití uvedených v odst. 4 písm. b), c) a d).
7. Členské státy mohou povolit u dřeva ošetřeného jinými typy roztoku CCA používaného ve Společenství před 30. zářím 2007:
- použití nebo opětovné využití za podmínek pro jeho použití uvedených v odst. 4 písm. b), c) a d),
 - uvádění na trh za podmínek pro jeho použití uvedených v odst. 4 písm. b), c) a d).“

Finské právo

Zákon č. 86/2000 o ochraně životního prostředí

- 18 Článek 7 zákona č. 86/2000 o ochraně životního prostředí, nadepsaný „Zákaz kontaminace půdy“, ve znění použitelném na spor v původním řízení, uvádí:

„Odpady nebo jiné látky, jakož i organismy či mikroorganismy nesmějí být ukládány do půdy nebo v ní ponechány, má-li to za následek zhoršení kvality půdy, jež může vést k nebezpečí nebo škodě na zdraví nebo životním prostředí, k významnému snížení volnočasové hodnoty nebo k jinému srovnatelnému ohrožení veřejného či soukromého zájmu [...].“

- 19 Článek 28 téhož zákona stanoví:

„Každá činnost, která má za následek riziko znečištění životního prostředí, podléhá povinnosti získat povolení (environmentální povolení). Činnosti podléhající povinnosti získat povolení jsou upřesněny nařízením.

Environmentální povolení je rovněž nutno získat:

- 1) pro veškeré činnosti, které by mohly vést ke znečištění sítě vodních toků, pokud dotčený záměr nepodléhá povolení podle zákona o vodách;

[...]

- 4) pro průmyslové nebo odborné zpracování odpadů spadající do oblasti působnosti zákona o odpadech.“

Vládní nařízení 647/2009, kterým se stanoví odchylka od některých ustanovení přílohy XVII nařízení REACH

- 20 Článek 1 vládního nařízení 647/2009, kterým se stanoví odchylky od některých ustanovení přílohy XVII nařízení REACH, uvádí:

„V souladu s přílohou tohoto nařízení se stanoví odchylka od omezení upravených v příloze XVII nařízení REACH týkajících se výroby, uvádění na trh a používání některých nebezpečných látek, směsí nebo předmětů ve smyslu článku 67 nařízení REACH.“

- 21 Příloha téhož vládního nařízení obsahuje ohledně sloučenin arzenu následující ustanovení:

„Odchylně od ustanovení bodu 19 přílohy XVII nařízení REACH lze uvést na trh, použít a opětovně využít dřevo ošetřené roztokem CCA typu B, použité před 30. zářím 2007, jsou-li splněny podmínky uvedené v bodě 19 odst. 4 písm. b), c) a d) přílohy XVII nařízení REACH.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 22 Liikenne ja infrastruktuuri –vastualue se v roce 2008 rozhodl zrekonstruovat stezku dlouhou 35 km, která napojuje vesnici Raittijärvi (Laponsko) na nejbližší sjízdnu cestu a která vede zčásti oblastí Natura 2000. Tyto práce měly spočívat zejména v umístění dřevěných chodníků s cílem usnadnit průjezd vozidel typu „quad“ mokřady mimo zimní období. Tyto chodníky jsou podpírány konstrukcemi vyrobenými ze starých sloupů telefonního vedení, které byly za účelem jejich předchozího použití ošetřeny roztokem CCA.

- 23 Lapin luonnonsuojelupiiri, které je sdružením žalujícím v původním řízení a které se domnívá, že tyto sloupy představují nebezpečný odpad, se domáhal, aby Lapin ympäristökeskus, nyní Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (orgán příslušný pro ochranu životního prostředí) zakázal používat tyto materiály. Tato žádost byla rozhodnutím ze dne 24. února 2009 zamítnuta, a proto se uvedené sdružení obrátilo na Vaasan hallinto-oikeus (správní soud ve Vaasa), který toto zamítavé rozhodnutí zrušil rozsudkem ze dne 9. října 2009).
- 24 Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue podal proti tomuto rozsudku opravný prostředek ke Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud).
- 25 Předkládající soud si klade zejména otázku, zda je pro použití starých sloupů telefonního vedení ošetřených roztokem CCA nutné získat environmentální povolení ve smyslu zákona č. 86/2000. Domnívá se, že za účelem vyřešení této otázky je třeba zjistit, zda jsou takové sloupy, které jsou nyní opětovně používány jako dřevěná opěra, odpady, a to konkrétně nebezpečnými odpady, či zda jím přestaly být na základě okolnosti, že jsou opětovně používány, a to přestože nařízení REACH povoluje použití takto ošetřeného dřeva.
- 26 Za těchto okolností se Korkein hallinto-oikeus rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Lze z okolnosti, že odpad byl klasifikován jako nebezpečný odpad, přímo usuzovat, že použití takové látky nebo předmětu celkově povede k nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo lidské zdraví ve smyslu čl. 6 odst. 1 písm. d) směrnice 2008/98/ES [...] ? Může také nebezpečný odpad pozbýt povahu odpadu, jsou-li splněny předpoklady podle čl. 6 odst. 1 směrnice 2008/98?
 - 2) Je při výkladu pojmu ‚odpad‘ a zejména při posuzování povinnosti likvidace látky nebo předmětu, nutno přičítat význam okolnosti, že opětovné použití této látky nebo tohoto předmětu, které jsou posuzovány, je podle přílohy XVII uvedené v článku 67 nařízení REACH za určitých podmínek dovoleno? Jestliže ano, jaký význam je nutno této okolnosti přičítat?
 - 3) Byly článkem 67 nařízení REACH harmonizovány požadavky na výrobu, uvádění na trh nebo použití ve smyslu čl. 128 odst. 2 téhož nařízení, takže použití přípravků nebo předmětů uvedených v příloze XVII nelze bránit na základě vnitrostátních předpisů o ochraně životního prostředí, ledaže byla tato omezení [stanovená těmito ustanoveními] zveřejněna v seznamu vydávaném Komisí podle čl. 67 odst. 3 nařízení REACH?
 - 4) Má být výčet způsobů použití dřeva ošetřeného roztokem CCA obsažený v [příloze XVII bodě 19 odst. 4 písm. b)] nařízení REACH vykládán v tom smyslu, že se jedná o taxativní výčet všech způsobů použití?
 - 5) Je použití dřeva jako dřevěné opěry, které je posuzováno v projednávané věci, srovnatelné se způsoby použití, jež jsou uvedeny ve výčtu zmíněném ve čtvrté otázce, takže toto použití může být na základě [přílohy XVII bodu 19 odst. 4 písm. b)] nařízení REACH povoleno, jestliže jsou splněny ostatní nezbytné podmínky?
 - 6) Jaké okolnosti je nutno brát v úvahu při posuzování, zda existuje riziko opakovaného styku s kůží ve smyslu [přílohy XVII bodu 19 odst. 4 písm. d)] nařízení REACH?
 - 7) Je výrazem ‚riziko‘, který je obsažen v ustanovení uvedeném v šesté otázce, míněno, že opakovaný styk s kůží musí být teoreticky možný, anebo že musí být takový styk alespoň do jisté míry pravděpodobný?“

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

- 27 Jak vyplývá z odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, jádro sporu, který byl předložen předkládajícímu soudu, tkví zejména v tom, že ačkoli byly předmětné sloupy telefonního vedení ošetřeny nebezpečnou látkou podle nařízení REACH, nic to nemění na skutečnosti, že podle tohoto nařízení nebrání takové ošetření tomu, aby tyto dřevěné sloupy byly v určitých případech a za určitých podmínek použity k některým účelům, mezi než lze případně zařadit chodníky na předmětné stezce.
- 28 V této souvislosti je třeba, aby Soudní dvůr nejprve rozhodl o otázkách týkajících se výkladu nařízení REACH, které představuje právní úpravu nezávislou na právní úpravě týkající se odpadů, přičemž je ostatně třeba uvést, že podle čl. 2 odst. 2 tohoto nařízení není odpad, jak je vymezen směrnicí 2008/98, látkou, směsí ani předmětem ve smyslu článku 3 tohoto nařízení.
- 29 Kromě toho z důvodu, že předkládající soud na žádost Soudního dvora podanou v souladu s čl. 104 odst. 5 jednacího řádu ve znění platném k datu této žádosti upřesnil, že by měl vzít v potaz nejen právní předpisy platné v době rozhodné z hlediska skutkových okolností sporu, nýbrž i právní předpisy, které budou platné v době, kdy vydá rozhodnutí, je na položené otázky třeba odpovědět za použití směrnice 2008/98 na straně jedné a nařízení REACH na straně druhé, pokud jde o jejich ustanovení dotčená ve věci v původním řízení.

Ke třetí otázce

- 30 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu, kterou je třeba přezkoumat jako první, je, zda mají být články 67 a 128 nařízení REACH vykládány v tom smyslu, že toto nařízení harmonizuje požadavky kladené na výrobu, uvádění na trh a používání takové látky, jako jsou sloučeniny arzenu, na kterou se mimoto vztahují omezení vyplývající z přílohy XVII tohoto nařízení.
- 31 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 1 odst. 1 nařízení REACH je účelem tohoto nařízení zajistit vysokou úroveň ochrany lidského zdraví a životního prostředí, včetně podpory alternativních metod hodnocení rizik látek, a volný pohyb látek na vnitřním trhu za současného zvýšení konkurenceschopnosti a inovace (rozsudek ze dne 7. července 2009, S. P. C. M. a další, C-558/07, Sb. rozh. s. I-5783, bod 35).
- 32 Jak uvedla generální advokátka v bodě 55 svého stanoviska, volný pohyb na vnitřním trhu je zabezpečen tím, že členské státy nesmějí podle čl. 128 odst. 1 nařízení REACH zakázat ani omezovat výrobu, dovoz, uvedení na trh nebo použití látky samotné nebo obsažené ve směsi nebo v předmětu, která spadá do oblasti působnosti tohoto nařízení a je v souladu s tímto nařízením a případně s právními akty Společenství přijatými k jeho provedení, ani takové výrobě, dovozu, uvedení na trh nebo použití bránit. Podle druhého odstavce tohoto článku 128 však žádné ustanovení nařízení REACH nebrání členským státům, aby zachovaly nebo stanovily vnitrostátní pravidla na ochranu pracovníků, lidského zdraví a životního prostředí použitelná v případech, kdy toto nařízení neharmonizuje požadavky na výrobu, uvádění na trh nebo používání.
- 33 Z těchto ustanovení tedy vyplývá, že unijní zákonodárce měl v úmyslu provést harmonizaci těchto požadavků v některých případech, mezi než patří i případ uvedený v čl. 67 odst. 1 nařízení REACH.
- 34 Podle posledně uvedeného ustanovení se látka samotná nebo obsažená ve směsi nebo v předmětu, pro kterou příloha XVII obsahuje omezení, nesmí vyrábět, uvádět na trh ani používat, pokud nesplňuje podmínky tohoto omezení.

- 35 Z toho vyplývá, že výroba, uvedení na trh nebo použití látky uvedené v čl. 67 odst. 1 nařízení REACH nemůže podléhat jiným podmínkám, než které jsou stanoveny tímto nařízením a které, jak vyplývá z ustanovení čl. 68 odst. 1 a článku 69 uvedeného nařízení, odrážejí potřebu „přijmout opatření na úrovni celého Společenství“.
- 36 Pokud jde o čl. 67 odst. 3 nařízení REACH, toto ustanovení sice umožňuje členskému státu ponechat v platnosti veškerá stávající a přísnější omezení týkající se přílohy XVII, ale jen přechodně do 1. června 2013 a za podmínky že byla tato omezení oznámena Komisi; Finská republika ostatně uznává, že oznámení nečinila. Přechodná a podmíněčná povaha tohoto opatření nemůže zpochybnit existenci harmonizace provedené článkem 67 odst. 1 nařízení REACH.
- 37 Pokud má tedy členský stát v úmyslu stanovit nové podmínky výroby, uvádění na trh nebo používání látky, pro kterou příloha XVII nařízení REACH obsahuje omezení, může tak učinit pouze v souladu s č. 129 odst. 1 tohoto nařízení v reakci na naléhavou situaci za účelem ochrany lidského zdraví nebo životního prostředí, anebo v souladu s čl. 114 odst. 5 SFEU na základě nových vědeckých poznatků týkajících se zejména ochrany životního prostředí. Přijímání jiných podmínek členskými státy by bylo neslučitelné s cíli tohoto nařízení (viz obdobně rozsudek ze dne 15. září 2005, Cindu Chemicals a další, C-281/03 a C-282/03, Sb. rozh. s. I-8069, bod 44).
- 38 Za těchto podmínek je nutno na třetí otázku odpovědět, že články 67 a 128 nařízení REACH musejí být vykládány v tom smyslu, že unijní právo harmonizuje požadavky kladené na výrobu, uvádění na trh a používání takové látky, jako jsou sloučeniny arzenu, na kterou se vztahují omezení vyplývající z přílohy XVII tohoto nařízení.

Ke čtvrté a páté otázce

- 39 Podstata čtvrté a páté otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, tkví v tom, zda má být bod 19 odst. 4 písm. b) přílohy XVII nařízení REACH, který vyjmenovává přípustné způsoby použití dřeva ošetřeného roztokem CCA, vykládán v tom smyslu, že uvedené ustanovení má povahu taxativního výčtu, a tudíž je nelze rozšiřovat na jiné účely použití než ty, které jsou v něm uvedeny.
- 40 Ustanovení bodu 19 odst. 4 přílohy XVII nařízení REACH stanoví, ve kterých případech se lze odchýlit od ustanovení odstavce 3 téhož bodu, který zakazuje používat sloučeniny arzenu při konzervaci dřeva.
- 41 Jak ze samotného znění těchto ustanovení, tak i z jejich cíle vyplývá, že odchylka uvedená ve zmíněném odstavci 4 musí být nutně vykládána restriktivně.
- 42 Je totiž nesporné, že když unijní zákonodárce zahrnul sloučeniny arzenu do přílohy XVII nařízení REACH, domníval se, že tato látka představuje nekontrolované, ba dokonce nepřijatelné nebezpečí nebo riziko pro lidské zdraví nebo životní prostředí, což vyplývá také zejména z nadpisu této přílohy a z článků 68 a 69 tohoto nařízení. Z tohoto důvodu nemohou být odchylky týkající se použití takové látky předmětem extenzivního výkladu.
- 43 Výčet přípustných způsobů použití dřeva ošetřeného roztokem CCA obsažený v bodě 19 odst. 4 písm. b) přílohy XVII nařízení REACH má tudíž taxativní povahu.
- 44 Pokud jde o použití dřeva při činnostech, které vedly ke sporu v původním řízení, z písemností ve spise předložených Soudnímu dvoru a zejména z fotografií, které jsou v něm obsaženy, nevyplývá, že by chodníky dotčené v původním řízení vykazovaly zejména s ohledem na jejich strukturu a funkci jiné rysy než jakýkoli most či mostní konstrukce nezbytné k vybudování cesty. Pouze vnitrostátnímu soudu však přísluší, aby ověřil, zda použití předmětných sloupů telefonního vedení k vybudování podpěry pro tyto chodníky patří mezi přípustné způsoby použití uvedené v seznamu zmíněném v předchozím bodě tohoto rozsudku.

45 Za těchto podmínek je třeba na čtvrtou a pátou otázku odpovědět, že bod 19 odst. 4 písm. b) přílohy XVII nařízení REACH, který vyjmenovává způsoby, jimiž lze na základě výjimky používat dřevo ošetřené roztokem CCA, musí být vykládán v tom smyslu, že výčet uvedený v tomto ustanovení má taxativní povahu, a že tato výjimka tedy nemůže být uplatněna v jiných případech, než které jsou v ní uvedeny. Předkládajícímu soudu přísluší, aby ověřil, zda za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, patří použití předmětných sloupů telefonního vedení k vybudování podpěry pro chodníky mezi způsoby použití uvedené v tomto ustanovení.

K šesté a sedmé otázce

46 Podstata šesté a sedmé otázky předkládajícího soudu, které je třeba posoudit společně, tkví v tom, jaký je dosah ustanovení bodu 19 odst. 4 písm. d) druhé odrážky přílohy XVII nařízení REACH, podle něhož nemůže být dřevo ošetřené roztokem CCA používáno v žádném případě, kdy existuje riziko opakovaného styku s kůží.

47 Jak uvedla generální advokátka v bodech 45 s 46 svého stanoviska, unijní zákonodárce neměl v úmyslu zakázat používání takového dřeva na základě existence prostého rizika styku s kůží, neboť takové riziko nelze v praxi nikdy zcela vyloučit. Předmětný zákaz je tedy odůvodněn opakovanou povahou takového styku.

48 S ohledem na cíle nařízení REACH, které byly připomenuty v bodě 31 tohoto rozsudku, je tudíž za rozhodující třeba pokládat riziko, kdy bude dotčená veřejnost v důsledku častého výskytu styku s kůží vystavena nebezpečí ohrožení lidského zdraví.

49 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle bodu 19 odst. 4 písm. b) přílohy XVII nařízení REACH se dřevo ošetřené roztokem CCA může uvádět na trh pro odborné a průmyslové použití, zejména pokud je styk kůže široké veřejnosti se dřevem po dobu životnosti dřeva nepravděpodobný.

50 Z toho vyplývá, že zákaz stanovený bodem 19 odst. 4 písm. d) druhou odrážkou přílohy XVII nařízení REACH se musí uplatnit v každé situaci, která s sebou se vši pravděpodobností přinese opakovaný styk kůže se dřevem ošetřeným roztokem CCA.

51 Posouzení této pravděpodobnosti tedy závisí na konkrétních podmínkách použití, pro která lze využít dřevo ošetřené roztokem CCA. Za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, by tato pravděpodobnost mohla záviset především na podmínkách, za kterých jsou dotčené sloupy telefonního vedení zabudovány do samotné konstrukce chodníků, nebo na různých způsobech, kterými jsou využívány. Pokud tyto sloupy slouží pouze jako podpěra pro tyto chodníky a nejsou součástí vozovky využívané v běžných podmínkách uživateli, nezdá se být v zásadě pravděpodobné, že by jejich kůže přicházela opakovaně do styku s ošetřeným dřevem. Je však věcí předkládajícího soudu, aby provedl toto posouzení.

52 Za těchto podmínek je třeba na šestou a sedmou otázku odpovědět, že ustanovení bodu 19 odst. 4 písm. d) druhé odrážky přílohy XVII nařízení REACH, podle nichž nemůže být dřevo ošetřené roztokem CCA používáno v žádném případě, kdy existuje riziko opakovaného styku s kůží, musejí být vykládána v tom smyslu, že se předmětný zákaz musí uplatnit v každé situaci, která s sebou se vši pravděpodobností nese opakovaný styk kůže s ošetřeným dřevem, přičemž takovou pravděpodobnost je třeba dovodit z konkrétních podmínek běžného užití, pro něž bylo toto dřevo použito, což přísluší posoudit předkládajícímu soudu.

K první otázce

- 53 Podstata první otázky předkládajícího soudu tkví v tom, zda z požadavku uvedeného v čl. 6 odst. 1 prvním pododstavci písm. d) směrnice 2008/98, který stanoví, že aby odpad přestal být odpadem v důsledku některého způsobu využití nebo recyklace, nesmí jeho použití vést k celkovým nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo lidské zdraví, vyplývá, že odpad spadající do kategorie nebezpečných odpadů nikdy nemůže přestat být odpadem.
- 54 Předkládající soud vycházel při formulaci této otázky z předpokladu, že se sloupy telefonního vedení dotčené v původním řízení, poté, co přestaly být využívány k původně určenému účelu, staly odpadem ve smyslu směrnice 2008/98 a jejich nové uplatnění jako opěrná konstrukce pro chodníky může být slučitelné s požadavky této směrnice, pouze pokud ztratily povahu odpadu za podmínek stanovených článkem 6 odst. 1 prvním pododstavcem této směrnice, a zejména pokud jejich použití nevede k celkovým nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo lidské zdraví.
- 55 Jak však uvedla generální advokátka v bodě 67 svého stanoviska, čl. 6 odst. 1 první pododstavce směrnice 2008/98 stanoví pouze podmínky, které musí splňovat zvláštní kritéria umožňující určit, které odpady přestávají být odpadem ve smyslu čl. 3 bodu 1 této směrnice, pokud byly předmětem některého způsobu využití nebo recyklace. Takové podmínky tedy samy o sobě nedostačují k přímému určení toho, že některé odpady nesmějí být nadále pokládány za odpady. Mimoto je nesporné, že taková zvláštní kritéria nebyla unijním právem zakotvena, pokud jde o dřevo ošetřené za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení.
- 56 Je nicméně pravda, že pokud nebyla stanovena žádná kritéria na úrovni Unie, mohou členské státy podle čl. 6 odst. 4 směrnice 2008/98 v jednotlivých případech rozhodnout, zda určitý odpad přestal být odpadem, s přihlédnutím k platné judikatuře v této oblasti. Aby mohla být předkládajícímu soudu dána užitečná odpověď, je tudíž třeba s ohledem na posledně uvedené přezkoumat, zda odpad, který je pokládán za nebezpečný odpad, může přestat být odpadem, což nevylučuje ani článek 6 směrnice 2008/98 ani žádné jiné ustanovení této směrnice.
- 57 V této souvislosti je třeba připomenout, že i pokud byl odpad předmětem úplného způsobu využití, který vede k tomu, že předmětná látka získala tytéž vlastnosti a znaky jako surovina, lze tuto látku ještě pokládat za odpad, jestliže se jí držitel v souladu s definicí obsaženou v čl. 3 bodu 1 směrnice 2008/98 zbavuje nebo má v úmyslu se jí zbavit nebo se od něho požaduje, aby se jí zbavil (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. června 2000, ARCO Chemie Nederland a další, C-418/97 a C-419/97, Recueil, s. I-4475, bod 94, a ze dne 18. dubna 2002, Palin Granit a Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus, C-9/00, Recueil, s. I-3533, bod 46). Předkládajícímu soudu přísluší, aby provedl posouzení, která jsou za tímto účelem nezbytná.
- 58 Skutečnost, že látka je výsledkem některého způsobu využití ve smyslu směrnice 2008/98, představuje pouze jednu z okolností, které je třeba zohlednit při určení, zda se v případě této látky ještě jedná o odpad, avšak sama o sobě neumožňuje učinit v tomto ohledu konečný závěr (viz výše citovaný rozsudek ARCO Chemie Nederland a další, bod 97).
- 59 Za účelem určení toho, zda způsob využití umožňuje přeměnit dotčený předmět v použitelný výrobek, je tudíž s přihlédnutím ke všem okolnostem případu třeba ověřit, zda lze tento předmět použit v souladu s požadavky stanovenými směrnicí 2008/98, které jsou uvedeny zejména v článcích 1 a 13 této směrnice, aniž by to vedlo k ohrožení lidského zdraví a poškozování životního prostředí.
- 60 Na první otázku je tedy třeba odpovědět, že unijní právo v zásadě nevylučuje, že odpad, který je pokládán za nebezpečný, může přestat být odpadem ve smyslu směrnice 2008/98, jestliže některý způsob využití umožňuje jeho další uplatnění, aniž dojde k ohrožení lidského zdraví či poškozování

životního prostředí, a jestliže kromě toho nebylo konstatováno, že držitel se dotčeného předmětu ve smyslu čl. 3 bodu 1 uvedené směrnice zbavuje nebo má v úmyslu se ho zbavit nebo se od něho požaduje, aby se ho zbavil, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

K druhé otázce

- 61 Podstata druhé otázky předkládajícího soudu tkví v tom, zda je nařízení REACH, a konkrétně jeho příloha XVII, tím, že za určitých podmínek povoluje používání dřeva ošetřeného roztoky CCA, relevantní pro určení, zda takové dřevo může přestat být odpadem, jelikož se od jeho držitele za předpokladu, že byly splněny tyto podmínky, nepožaduje, aby se ho zbavil ve smyslu čl. 3 bodu 1 směrnice 2008/98.
- 62 Jak bylo připomenuto v bodě 31 tohoto rozsudku, účelem nařízení REACH je zejména zajistit vysokou úroveň ochrany lidského zdraví a životního prostředí. Vzhledem k tomuto cíli je třeba připustit, že když unijní zákonodárce za určitých podmínek povolil použití dřeva ošetřeného roztokem CCA, domníval se, že i když je takové ošetření prováděno s pomocí nebezpečné látky, která je předmětem omezení vyplývajících z tohoto nařízení, tato nebezpečnost není způsobilá, je-li tento způsob použití omezen jen na některé případy, ohrozit tuto vysokou úroveň ochrany lidského zdraví a životního prostředí.
- 63 Nakládání s odpady však musí být prováděno se srovnatelným cílem v souladu s článkem 13 směrnice 2008/98, aniž by to vedlo k ohrožení lidského zdraví či poškozování životního prostředí. Za těchto okolností nic nebrání tomu, aby byla za účelem posouzení tohoto požadavku zohledněna skutečnost, že nebezpečný odpad přestává být odpadem, jelikož ke způsobu jeho využití dochází formou použití povoleného na základě přílohy XVII nařízení REACH, a od jeho držitele se tedy již nepožaduje, aby se ho zbavil ve smyslu čl. 3 bodu 1 uvedené směrnice.
- 64 Na druhou otázku je tedy třeba odpovědět, že nařízení REACH, a konkrétně jeho příloha XVII, tím, že za určitých podmínek povoluje používání dřeva ošetřeného roztoky CCA, je za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, relevantní pro určení, zda takové dřevo může přestat být odpadem, jelikož se od jeho držitele za předpokladu, že byly splněny tyto podmínky, nepožaduje, aby se ho zbavil ve smyslu čl. 3 bodu 1 směrnice 2008/98.

K nákladům řízení

- 65 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) Unijní právo v zásadě nevylučuje, že odpad, který je pokládán za nebezpečný, může přestat být odpadem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic, jestliže některý způsob využití umožňuje jeho další uplatnění, aniž dojde k ohrožení lidského zdraví či poškozování životního prostředí, a jestliže kromě toho nebylo konstatováno, že se držitel dotčeného předmětu ve smyslu čl. 3 bodu 1 uvedené směrnice zbavuje nebo má v úmyslu se ho zbavit nebo se od něho požaduje, aby se ho zbavil, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.**

- 2) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH), o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES, ve znění vyplývajícím z nařízení Komise (ES) č. 552/2009 ze dne 22. června 2009, a konkrétně jeho přílohu XVII, v rozsahu, v němž za určitých podmínek povoluje používání dřeva ošetřeného roztokem „CCA“ (měď, chrom a arzen), je třeba vykládat v tom smyslu, že je za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, relevantní pro určení, zda takové dřevo může přestat být odpadem, jelikož se od jeho držitele za předpokladu, že byly splněny tyto podmínky, nepožaduje, aby se ho zbavil ve smyslu čl. 3 bodu 1 směrnice 2008/98.
- 3) Články 67 a 128 nařízení č. 1907/2006, ve znění vyplývajícím z nařízení č. 552/2009, musejí být vykládány v tom smyslu, že unijní právo harmonizuje požadavky kladené na výrobu, uvádění na trh a používání takové látky, jako jsou sloučeniny arzenu, na kterou se vztahují omezení vyplývající z přílohy XVII tohoto nařízení.
- 4) Bod 19 odst. 4 písm. b) přílohy XVII nařízení č. 1907/2006, ve znění vyplývajícím z nařízení č. 552/2009, který vyjmenovává způsoby, jimiž lze na základě výjimky používat dřevo ošetřené roztokem „CCA“ (měď, chrom a arzen), musí být vykládán v tom smyslu, že výčet uvedený v tomto ustanovení má taxativní povahu, a že tato výjimka tedy nemůže být uplatněna v jiných případech, než které jsou v ní uvedeny. Předkládajícímu soudu přísluší, aby ověřil, zda za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, patří použití předmětných sloupů telefonního vedení k vybudování podpěry pro chodníky mezi způsoby použití uvedené v tomto ustanovení.
- 5) Ustanovení bodu 19 odst. 4 písm. d) druhé odrážky přílohy XVII nařízení č. 1907/2006, ve znění vyplývajícím z nařízení č. 552/2009, podle nichž nemůže být dřevo ošetřené roztokem „CCA“ (měď, chrom a arzen) používáno při jakémkoli použití, kdy existuje riziko opakovaného styku s kůží, musejí být vykládána v tom smyslu, že se předmětný zákaz musí uplatnit v každé situaci, která s sebou se vši pravděpodobností nese opakovaný styk kůže s ošetřeným dřevem, přičemž takovou pravděpodobnost je třeba dovodit z konkrétních podmínek běžného užití, pro něž bylo toto dřevo použito, což přísluší posoudit předkládajícímu soudu.

Podpisy.